

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

Factors Affecting Opinion of Farmers towards Custard Apple Cultivation in Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province

จิราภรณ์ เดชะ¹ ธานินทร์ คงศิลา² และ สาวิตรี รังสิทธิ์³
Jiraporn Decha¹ Tanin Kongsila² and Savitree Rangsihaht³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าและปัจจัยด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่า 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่า 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าและปัจจัยด้านการตลาดกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่า 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 324 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.90 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมีสถานภาพสมรส พื้นที่ปลูกน้อยหน่าเฉลี่ย 17.96 ไร่ ต้นทุนการผลิตน้อยหน่า ได้แก่ ค่าติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์เฉลี่ย 7,075.62 บาทต่อไร่ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 51,216.05 บาทต่อไร่ต่อปี เกษตรกรได้รับข่าวสารจากเพื่อนเกษตรกร และ Facebook สถานที่จำหน่ายส่วนใหญ่คือตลาดไท 2) เกษตรกรเห็นด้วยมากในการปลูกน้อยหน่าด้านพันธุ์ วิธีการปลูก การดูแลรักษาโรคและศัตรูน้อยหน่า และการเก็บเกี่ยวผลผลิต 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ต้นทุนการผลิตและราคาจำหน่ายมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การปลูกน้อยหน่า เกษตรกร จังหวัดนครราชสีมา

¹ นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-mail: jiraporn.decha@ku.th 0824978520

² อาจารย์ประจำภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-mail: Tannin.k@ku.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-mail: agrstr@ku.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study basic demographic characteristics, socio-economic factors, media exposure about custard apples , and marketing factors of farmers growing custard apples; 2) to study opinion of farmers towards custard apple cultivation; 3) to test the relationship between basic demographic characteristics, socio-economic factors, media exposure about custard apples, and marketing factors and opinion of farmers towards custard apple cultivation; and 4) to study problems and suggestions about custard apple cultivation. Samples were 324 farmers growing Phet Pak Chong custard apples in Pak Chong district, Nakhon Ratchasima province. Data were collected by questionnaires. Statistic to analyze data included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum, maximum, and Chi-square test.

Research findings revealed that 1) most farmers were male, aged 49.90 years, attained junior high school, and were married. On an average, they had 17.96 rai for custard apple cultivation; costs of custard apple variety 2,713.33 Baht/rai; installation of water sprinkle system 7,075.62/Baht/rai; income from selling custard apples 51,216.05 Baht/rai/year. Farmers received information about custard apples from fellow farmers and Facebook. Farmers sold custard apples at Talad Tai 2) Farmers highly agreed with the custard apple cultivation on the aspects of variety, cultivation methods, plant diseases and protection, and harvesting. 3) Results of hypothesis testing found that production costs and sale price of custard apples were related to opinion of farmers towards custard apple cultivation at .05 level of significance.

Keyword: Opinion, Custard Apple Cultivation, Farmers, Nakhon Ratchasima Province

1. บทนำ

น้อยหน่า (Custard apple) เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่เกษตรกรให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร และเป็นไม้ผลที่สามารถปรับตัวได้ดี นิยมปลูกในเขตร้อนและเขตอบอุ่นในสวนต่างๆของโลก และสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย พื้นที่ปลูกน้อยหน่าและน้อยหน่าลูกผสมของประเทศไทยโดยรวมปี 2558 น้อยหน่ามีพื้นที่ปลูกเพียง 31,928 ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ปลูกน้อยหน่าทั้งประเทศ 9,269 ราย ให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 35,562 ตัน มีพื้นที่ปลูก 46 จังหวัด ซึ่งจังหวัดที่ปลูกมากที่สุด 5 อันดับต้นๆ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร จังหวัดจันทบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดพิษณุโลก ในเขตจังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 19,664 ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ปลูกน้อยหน่า 2,935 ราย ให้ผลผลิตรวม 27,745 ตัน แหล่งปลูกน้อยหน่าที่สำคัญในปัจจุบันคือ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอปากช่องมีอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการเพาะปลูกพืชหลายชนิด โดยเฉพาะที่เป็นผลไม้ที่ขึ้นชื่อของอำเภอและมีการจัดงานประจำปีขึ้นทุกปี คือ น้อยหน่า (เพชรปากช่อง) ส่วนพืชผลอื่นๆ คือ ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย มะม่วง องุ่น และลิ้นจี่ พืชผักอื่นๆ สาเหตุที่ปลูกมากในอำเภอปากช่องเนื่องจากมีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกน้อยหน่าทำให้น้อยหน่าเจริญเติบโตได้ดีและให้ปริมาณผลผลิตมากและอำเภอปากช่องยังมีระดับโอโซนเป็นอันดับ 7 ของโลกทำให้นักท่องเที่ยวได้รับอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น ดีต่อสุขภาพ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ในเขตอำเภอปากช่องมีพื้นที่ปลูกน้อยหน่า 2,955 ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ปลูก 1,697 ราย [1] เป็นแหล่งปลูกที่มีชื่อเสียงและใหญ่ที่สุดในประเทศ ผลผลิตที่ได้อ้อยละ 91 จำหน่ายภายในประเทศและร้อยละ 9 ส่งออกไปยังประเทศต่างๆ เช่น จีน ฮองกง ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เป็นต้น [2] ถึงแม้ว่ามูลค่าการส่งออกจะไม่มากนักแต่การส่งออกในหลายปีที่ผ่านมาทำให้มองเห็นว่าน้อยหน่ายังสามารถขยายการตลาดออกไปได้อีกพอสมควร พันธุ์น้อยหน่าที่นิยมปลูกในประเทศไทย ได้แก่ น้อยหน่าฝ้าย มีลักษณะเด่นคือ ร่องตาสี ผลสุกเนื้อเนียน น้อยหน่าหนัง มีลักษณะเด่นคือ ร่องตาด้าน ผลสุกเนื้อเหนียว เปลือกแยกออกจากเนื้อได้ง่าย และน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่อง เป็นผลงานวิจัยของสถานีวิจัย

ปากช่อง ผลจากการดำเนินงานทำให้ได้สายพันธุ์ของน้อยหน่าลูกผสมที่มีคุณสมบัติเด่นคือลักษณะร่องตาด้าน มีผลขนาดใหญ่ เนื้อมาก เมล็ดน้อย เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและติดผลดกกระจายทั่วต้น ปัจจุบันเกษตรกรนิยมปลูกน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องเนื่องจากพันธุ์เพชรปากช่องขายได้ราคาประมาณกิโลกรัมละ 35-60 บาท ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดและคุณภาพของผล ส่วนพันธุ์หนังและพันธุ์ฝ้ายขายได้ราคาประมาณกิโลกรัมละ 10-35 บาท น้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องจึงได้รับความนิยมจากเกษตรกรผู้ปลูกและผู้บริโภค เป็นไม้ผลที่ผู้บริโภคมีความต้องการสูงนอกจากนี้ยังมีรสชาติที่หวานและมีกลิ่นหอมแล้วน้อยหน่ายังมีคุณค่าทางโภชนาการหลายประการ อีกทั้งยังเป็นแหล่งพลังงานชั้นเยี่ยม ในน้อยหน่า 100 กรัม ให้พลังงาน 94 กิโลแคลอรี น้ำ 73.5% คาร์โบไฮเดรต 8% โปรตีน 4% ไขมัน 18% และแร่ธาตุอีกหลายชนิด เช่น เหล็ก แคลเซียม แมกนีเซียม เป็นต้น [3] ปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาในการปลูกน้อยหน่า เนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น การใช้พันธุ์น้อยหน่าที่ไม่มีคุณภาพ การใส่ปุ๋ยไม่ตรงกับความต้องการของพืช ทำให้ข้าวผลหลวม อาจเกิดผลร่วง ผลแตกได้ ปริมาณผลเล็กมีมากกว่าผลใหญ่ การคัดขนาดโดยคน ปัญหาการระบาดของโรคและแมลงที่เกิดกับน้อยหน่า ทั้งโรคเพลี้ยแป้ง ศัตรูธรรมชาติ รบกวน ทำให้เกษตรกรต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง อีกทั้งราคาของสารเคมี ปุ๋ย และยา รักษามีราคาสูงขึ้น เกษตรกรจึงมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าและปัจจัยด้านการตลาดซึ่งส่งผลถึงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่า ตลอดจนประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการปลูกน้อยหน่าของเกษตรกร

2. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 เกษตรกรที่ปลูกน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,697 ราย

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 324 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิชนิดสุ่มเป็นสัดส่วนหลังจากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแล้วเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่สุ่ม เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างครบตามจำนวน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ในการวิจัยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดและปลายปิด การทดสอบเครื่องมือโดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability Test) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน และนำผลที่ได้มาทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Reliability Coefficient Alpha) เพื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 การวัดตัวแปรความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่า ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีคำถามเกี่ยวกับการปลูกน้อยหน่า โดยจะมีคำตอบให้เลือกแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ต้นทุนการผลิตน้อยหน่า ได้แก่ ค่าติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์เฉลี่ย 7,075.62 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 1,211.57 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานในการปลูกเฉลี่ย 279.91 บาทต่อไร่ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 51,216.05 บาทต่อไร่ต่อปี ผลผลิตน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องเฉลี่ย 1,711.73 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ข้อมูลปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม (ร้อยละ 82.4) และไม่มีสถานภาพในหมู่บ้าน (ร้อยละ 88.9) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าจากเพื่อนเกษตรกร (ร้อยละ 38.8) โทรทัศน์ (ร้อยละ 34.5) การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ (ร้อยละ 37.3) และ Facebook (ร้อยละ 36.1) และปัจจัยด้านการตลาดของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ราคาจำหน่ายขนาดพิเศษเฉลี่ย 74.52 บาทต่อกิโลกรัม สถานที่จำหน่ายส่วนใหญ่คือ ตลาดไท (ร้อยละ 40.4) การส่งเสริมการขาย คือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเก็บรักษาผลผลิต (ร้อยละ 37.7)

3.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่อง จังหวัด

กำหนดให้ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง และ 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าและปัจจัยด้านการตลาดกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่า

3. ผลการวิจัย

3.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56.8) เพศหญิง (ร้อยละ 43.2) อายุเฉลี่ย 49.90 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมีสถานภาพสมรส ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่มีที่ดินของตนเอง (ร้อยละ 85.8) พื้นที่ปลูกน้อยหน่าเพชรปากช่องเฉลี่ย 17.96 ไร่ นครราชสีมา ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านพันธุ์พบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการปลูกพบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการดูแลรักษาโรคและศัตรูน้อยหน่า พบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตพบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่า พบว่า ต้นทุนการผลิต (การติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์) ภาพรวมทุกด้าน แสดงได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตาม ต้นทุนการผลิต (การติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์) และระดับความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อการปลูกน้อยหน้าพันธุ์เพชรปากช่อง

การติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์	ระดับความคิดเห็น		X ²	p-value	สรุป
	มาก	ปานกลาง			
(n = 324)					
ด้านพันธุ์					
ไม่ติดตั้ง	20 (96.5)	11 (35.5)	35.020 **	0.000	มี
ติดตั้ง	278 (94.9)	15 (5.1)			
ด้านวิธีการปลูก					
ไม่ติดตั้ง	18 (58.1)	13 (41.9)	18.451 **	0.000	มี
ติดตั้ง	256 (87.4)	37 (12.6)			
ด้านการดูแลรักษาโรคและศัตรูน้อยหน้า					
ไม่ติดตั้ง	21 (67.7)	10 (32.3)	0.525 ns	0.469	ไม่มี
ติดตั้ง	179 (61.1)	114 (38.9)			
ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
ไม่ติดตั้ง	25 (80.6)	6 (19.4)	16.835 **	0.000	มี
ติดตั้ง	284 (96.9)	9 (3.1)			
รวมทุกด้าน					
ไม่ติดตั้ง	19 (61.3)	12 (38.7)	23.033 **	0.000	มี
ติดตั้ง	266 (90.8)	27 (9.2)			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับความเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน้า พบว่า ต้นทุนการผลิต (ค่าติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์) ภาพรวมทุกด้านมี $X^2 = 23.033$ และ $p\text{-value} = 0.000$ ดังนั้นต้นทุนการผลิตมีความสัมพันธ์กับความเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

3.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการตลาดกับความเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน้าพบว่า ราคาจำหน่ายผลผลิตขนาดพิเศษ ภาพรวมทุกด้านแสดงได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตาม ราคาจำหน่ายขนาดพิเศษ (บาทต่อกิโลกรัม) และระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน้าพันธุ์เพชรปากช่อง

ราคาจำหน่ายขนาดพิเศษ	ระดับความคิดเห็น		X ²	p-value	สรุป
	มาก	ปานกลาง			
(n = 324)					
ด้านพันธุ์					
35 - 65	100 (97.1)	3 (2.9)	12.388 **	0.002	มี
66 - 75	63 (82.9)	13 (17.1)			
76 - 120	135 (93.1)	10 (6.9)			
ด้านวิธีการปลูก					
35 - 65	87 (84.5)	16 (15.5)	2.853 ns	0.240	ไม่มี
66 - 75	60 (78.9)	16 (21.1)			
76 - 120	127 (87.6)	18 (12.4)			
ด้านการดูแลรักษาโรคและศัตรูน้อยหน้า					
35 - 65	70 (98.0)	33 (32.0)	4.363 ns	0.113	ไม่มี
66 - 75	40 (52.6)	36 (47.4)			
76 - 120	90 (62.1)	55 (37.9)			
ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
35 - 65	95 (92.2)	8 (7.8)	3.526 ns	0.172	ไม่มี
66 - 75	73 (96.1)	3 (3.9)			
76 - 120	141 (97.2)	4 (2.8)			

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ราคา จำหน่าย ขนาดพิเศษ	ระดับความคิดเห็น		X ²	p- value	สรุป
	มาก	ปาน กลาง			
รวมทุกด้าน					
35 - 65	93 (90.3)	10 (9.7)	7.020*	0.022	มี
66 - 75	60 (78.9)	16 (21.1)			
76 - 120	132 (91.0)	13 (9.0)			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการตลาดกับความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่า พบว่า ราคาจำหน่ายผลผลิตขนาดพิเศษภาพรวมทุกด้านมี $X^2 = 7.020$ และ $p\text{-value} = 0.022$ ดังนั้นราคาจำหน่ายผลผลิตขนาดพิเศษมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย 1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งส่วนใหญ่อายุ 55 – 81 ปี และมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 49.90 ปี มีระดับการศึกษาที่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสถานภาพสมรสส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ [4] ได้ทำการศึกษารอง การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการใช้น้ำชลประทานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่า อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุส่วนใหญ่ 61 - 84 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร เป็นที่ดินของตนเอง เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนปลูกน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่อง พื้นที่ปลูกน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องเฉลี่ย 17.96 ไร่ ค่าพันธุ์น้อยหน่าเฉลี่ย 2,713.33 บาทต่อไร่ เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเตรียมพื้นที่กำจัดวัชพืชอยู่ที่ 301 – 500 บาท ค่าติดตั้งระบบน้ำสปริงเกอร์เฉลี่ย 7,075.62 บาทต่อไร่ โดยมีค่าปุ๋ยเฉลี่ย 1,211.57 บาทต่อไร่ รายได้จากการ

จำหน่ายผลผลิตมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต เฉลี่ย 51,216.05 บาทต่อไร่ต่อปี ผลผลิตน้อยหน่าพันธุ์เพชรปากช่องเฉลี่ย 1,711.73 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ [5] ได้ทำการศึกษารอง วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตน้อยหน่าคุณภาพในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 รายได้สุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 32 โดยทำให้ผลขนาดใหญ่ และกลางมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่าวิเศษตรกร เนื่องจากวิธีการที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่ยังไม่เหมาะสม เช่น การใส่ปุ๋ย การ ฉีดพ่นสารเคมี การเกิดโรค และการคัดขนาดผลโดยคน หากเกษตรกรมีแหล่งศึกษาหาข้อมูลหรือ เทคโนโลยีที่ใช้ได้จริงจะช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งคุณภาพและปริมาณ เช่น การใส่ปุ๋ยให้ตรงและเพียงพอต่อความต้องการ การฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดแมลงให้ตรงชนิดของแมลงและเท่าที่จำเป็น และการลดการแพร่กระจายของโรคต่าง ๆ ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มและไม่มีสถานภาพในหมู่บ้าน การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับน้อยหน่าจากเพื่อนเกษตรกร และปัจจัยด้านการตลาดของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ราคาจำหน่ายขนาดพิเศษเฉลี่ย 74.52 บาทต่อกิโลกรัม สถานที่จำหน่ายส่วนใหญ่คือตลาดไท การส่งเสริมการขาย คือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเก็บรักษาผลผลิต

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าด้านพันธุ์น้อยหน่า พบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพันธุ์น้อยหน่าเพชรปากช่องสามารถหาซื้อได้ง่าย และน้อยหน่าเพชรปากช่องเป็นที่นิยม ผู้บริโภคมีความต้องการสูง เกษตรกรสามารถขยายพันธุ์ด้วยตนเองและปลูกในแปลงได้ ด้านวิธีการปลูกพบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกล้าพันธุ์ที่ใช้ปลูกควรมีอายุ 6-12 เดือน ระยะเวลาปลูกควรมีขนาด 4x4 เมตร และควรใส่ปุ๋ยคอกรองกันหลุมก่อนการปลูก ด้านการดูแลรักษาโรคและศัตรูน้อยหน่าพบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการตัดแต่งกิ่งน้อยหน่าอายุ 3 ปีขึ้นไป ให้ทรงพุ่มโปร่ง แสงแดดส่องถึงได้ ความถี่ในการใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยทุกๆ 2-3 เดือน และต้นที่กำลังติดผล อายุ 3 ปีขึ้นไปขึ้นไป ควรใส่

ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 3-10-10 ในอัตรา 3-5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตพบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทุกข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้อยกว่าด้วยกรรไกรตัดข้าวผลให้ชิดกับไหลผล เก็บเกี่ยวผลน้อยกว่าที่มีขนาดและอายุ 110 - 120 วัน และรวบรวมผลผลิตที่เก็บแล้วใส่ในภาชนะบรรจุที่สะอาดป้องกันการบอบช้ำ แล้วเก็บไว้ในที่ร่มอย่าให้โดนแดดก่อนการคัดแยก

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05) ปัจจัยด้านการตลาดมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05)

4. จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่าในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) เกษตรกรอยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์น้อยหน่าเพชรปากช่องที่มีคุณภาพให้แก่เกษตรกรรวมทั้งให้ความรู้หรือคำแนะนำเกษตรกรในการเลือกพันธุ์น้อยหน่า 2) เกษตรกรอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสถานีวิจัยปากช่องควรให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการขยายพันธุ์น้อยหน่าจนเกษตรกรสามารถขยายพันธุ์น้อยหน่าด้วยตนเองได้ 3) เกษตรกรอยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกน้อยหน่าหรือจัดการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรเป็นประจำ และควรจัดให้มีนักวิชาการลงพื้นที่ตามสวนน้อยหน่าของเกษตรกรเพื่อทำการวิเคราะห์ดิน เพื่อให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยได้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของน้อยหน่า 4) เกษตรกรอยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาโรคและศัตรูน้อยหน่าที่สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตของเกษตรกร และ 5) เกษตรกรอยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร

5. สรุป

1. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ต้นทุนการผลิตกับความเห็นต่อการปลูกน้อยหน่าของ

เกษตรกร พบว่า ต้นทุนการผลิต มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกน้อยหน่าในภาพรวมทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรมีรายจ่ายในการปลูกน้อยหน่ามาก เนื่องจากค่าติดตั้งสปริงเกอร์ ค่าปุ๋ยและค่าจ้างแรงงานปรับตัวสูงขึ้น และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆในการปลูกน้อยหน่า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นต้น ควรเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร เกษตรกรควรลดต้นทุนการผลิตโดยการผลิตกล้าพันธุ์น้อยหน่าด้วยตนเอง หรือ มีการปรับปรุงพันธุ์เอง เพื่อให้ได้พันธุ์น้อยหน่าที่มีคุณภาพ

2. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านการตลาด ราคาจำหน่ายผลผลิตกับความเห็นต่อการปลูกน้อยหน่าของเกษตรกร พบว่า ราคาจำหน่าย มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกน้อยหน่าในภาพรวมทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากกับราคาจำหน่ายน้อยหน่าขนาดพิเศษอยู่ที่ 76 - 120 บาทต่อกิโลกรัม ดังนั้น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร และสถานีวิจัยปากช่อง เป็นต้น ควรให้ความรู้ในเรื่องของราคาจำหน่าย สถานที่จำหน่าย การส่งเสริมการขาย การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลรักษาผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง ภายใต้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). **จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่า**. (10 เมษายน 2560) สืบค้นจากแหล่งข้อมูล: <http://www.agriinfo.doe.go.th>.
- [2] ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). **พื้นที่ปลูกน้อยหน่า**. (10 เมษายน 2560) สืบค้นจาก แหล่งข้อมูล: <http://production.doe.go.th>.
- [3] Southamton Center for Underutilised Crops. (2006). **คุณค่าทางโภชนาการ** (10 เมษายน 2560) สืบค้นจากแหล่งข้อมูล: <http://www.mcc.cmu.ac.th>.
- [4] ธาณินทร์ คงศิลา. 2560. “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการใช้น้ำชลประทานโครงการพัฒนากลุ่มน้ำก้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ”. **วารสารการอาชีพและเทคโนโลยี**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 14 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560.

- [5] รัชดา ปรัชเจริญวิทย์ และคณะ. 2556. การวิจัย
และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตน้อยหน้าคุณภาพใน
จังหวัดนครราชสีมา. วสารแก่นเกษตร 42 ฉบับ
พิเศษ